

Niezwykle trudno jest zdecydować, które wydarzenia, osoby, miejsca i dzieła winny wejść do kanonu kulturalnego Warmii i Mazur, a ściślej, Województwa Warmińsko-Mazurskiego. Tylko cztery grupy i tylko po dziesięć miejsc w każdej. Siłą rzeczy, selekcja była bardzo trudna. Towarzyszy mi uczucie pewnego dyskomfortu, pewnie tak samo jak każdemu, kto układał swój kanon. Tyle godnych osób, dzieł i miejsc znalazło się poza moim kanonem... Zdecydowałem się nie ujmować w nim, ani artystów żyjących, ani dzieł, które stworzyli. Życzę im wszystkim dobrego zdrowia i długich jeszcze lat artystycznej aktywności.

Chciałem w swojej propozycji zwrócić uwagę na kilka dzieł, które – moim zdaniem – winny wejść do kanonu, które winny być rozpoznawalnymi znakami naszego regionu/województwa. Myślę, że ciągle jeszcze za mało mówimy o Feliksie Nowowiejskim, który skomponował muzykę do tak ważnych pieśni jak „Rota” i „Hymn warmiński”. Ująłem ten Hymn w swojej propozycji kanonu dzieł. Ująłem też naprawdę pełen uroku „Marsz pokoju”, który został skomponowany – jeżeli się nie mylę – w Olsztynie. Umieszczam też w mojej propozycji kanonu zapomnianego u nas artystę wywodzącego się z Olsztyna: malarza Antoniego Blanka. Jego obrazy można na co dzień oglądać na stałej wystawie malarstwa polskiego w Muzeum Narodowym w Warszawie, a w Reszlu w kościele parafialnym jest jego piękny obraz przedstawiający św. Piotra i Pawła. Zaproponowałem też obrazy mistrzów holenderskich, a szczególnie Gerarda Honthorsta, którego dzieła znajdują się w kolekcjach największych muzeów europejskich, a którego obrazy posiada Muzeum Warmii i Mazur (na stałej wystawie w Morągu). Zaproponowałem też do kanonu, jedno z najwybitniejszych dzieł Franciszka Starowiejskiego, który przez wiele lat związanego był z naszym regionem, a szczególnie z Reszlą. Tam właśnie, w Galerii, to dzieło jest od blisko trzydziestu lat eksponowane.

Niestety, zabrakło w kanonie miejsca, czego bardzo żałuję, dla wielu, którzy w ostatnich kilkudziesięciu latach wnieśli wiele do naszego ogólnonarodowego skarbcza kultury, a którzy jednoznacznie kojarzeni są z naszym regionem, jak np. Krzysztof Klenczon. Mam nadzieję, że inni znajdą dla nich miejsce.

Dzieła:

Kopernik- „De revolutionibus...”

Ołtarz św Jodoka z pocz. XVI w.

Rzeźba Madonny z Dzieciątkiem z 1504 roku z polipptyku fromborskiego

Obrazy Petera Nasona w tym „ Portret trojga dzieci z rodziny Dohnna z 1667 r. (w kolekcji Muzeum Warmii i Mazur)

Obrazy Gerarda Honthorsta w tym „Portret księżniczki orańskiej Marii” z 1653 r. r. (w zbiorach Muzeum Warmii i Mazur)

„Marsz pokoju” - Feliksa Nowowiejskiego

„Hymn Warmiński” – Feliksa Nowowiejskiego

„Św. Piotr i Paweł” obraz Antoniego Blanka (w ołtarzu głównym w kościele pw. św. Piotra i Pawła) w Reszlu

Kajka - wiersze

Obraz Franciszka Starowieyskiego „Pielgrzymka do świętego półkonia” z 1986 r – najwybitniejsze, moim zdaniem, dzieło sztuki współczesnej na Warmii i Mazurach wystawiane na stałe na zamku w Reszlu

Osobowości:

Mikołaj Kopernik

Stanisław Hozjusz

Ignacy Krasicki

Johann Gotfried Herder

Antoni Blank

Michał Kajka

Wojciech Kętrzyński

Feliks Nowowiejski

Krzysztof Celestyn Mrongowiusz

Walenty Barczewski

Miejsca:

Pola Grunwaldzie

Truso

Zamek z astronomiczną tablicą kopernikowską w Olsztynie

Katedra z grobem Mikołaja Kopernika we Fromborku

Zamek biskupów warmińskich w Lidzbarku

Leśniczówka Pranie i Dom - Muzeum Michała Kajki w Ogródku

Kościół w Świętej Lipce

Kanał Elbląski

Kościóły i cmentarze w Gietrzwałdzie i Brąswaldzie

Cerkiew w Górowie Iławeckim z Ikonostasem wykonanym przez Jerzego Nowosielskiego

Wydarzenia:

Utworzenie Państwa Zakonnego i diecezji pruskich w XIII w

Bitwa pod Grunwaldem 1410 r.

Inkorporacja części Prus do Polski w 1454 r. , wojna trzynastoletnia i drugi pokój toruński 1466 r.

Utworzenie protestanckiego państwa w Prusach 1525 r.

Utworzenie Królestwa Prus 1701 r.

I rozbiór Polski 1772 , utrata przez Polskę prawie całych Prus Królewskich , w tym Warmii.

Napoleon, a z nim legiony Dąbrowskiego na Warmii i Mazurach.

Pierwsza Wojna Światowa i bitwa pod Tannenbergiem

Druga Wojna Światowa, zniszczenia wojenne, włączenia Warmii, Mazur i Powiśla do Polski, przesiedlenia ludności, odbudowa.

Utworzenie Uniwersytetu Warmińsko – Mazurskiego